

Proamerykańska bezaliansowość Szwecja i Finlandia rozszerzają współpracę wojskową z USA

Justyna Gotkowska, Piotr Szymański

Coraz bardziej agresywna polityka Rosji i wzrost jej aktywności wojskowej w regionie nordycko-bałtyckim wpływa na przewartościowania w polityce bezpieczeństwa i obrony oraz w formatach współpracy wojskowej Szwecji i Finlandii. Oba państwa, pozostając poza Sojuszem Północnoatlantyckim, zacieśniają dwustronną współpracę obronną i intensyfikują kooperację ze Stanami Zjednoczonymi – przy równolegle rozwijanej współpracy z NATO. Szwecja i Finlandia postrzegają Stany Zjednoczone jako gwaranta regionalnego i europejskiego bezpieczeństwa. Z ich perspektywy obecnie to USA mają odpowiednie zdolności wojskowe i wolę polityczną potrzebną do reakcji w ewentualnym konflikcie między Rosją a NATO w regionie nordycko-bałtyckim, do którego oba państwa – mimo bezaliansowego statusu – zostałyby automatycznie wciągnięte. Dla Szwecji i Finlandii intensyfikacja współpracy z USA staje się alternatywą dla członkostwa w NATO, które ze względów wewnętrznych nie jest obecnie możliwe. Tymczasem USA w coraz większym stopniu zdają sobie sprawę ze strategicznego znaczenia obu państw, które w ramach planowania obronnego są *de facto* przedłużeniem północno-wschodniej flanki Sojuszu.

Sojusz z USA alternatywą dla członkostwa w NATO?

Szwecja oraz Finlandia ze względu na położenie geograficzne mają duże znaczenie dla planowania i potencjalnego prowadzenia zarówno natowskich (w dużej mierze amerykańskich), jak i rosyjskich operacji wojskowych w regionie nordycko-bałtyckim. W przypadku Szwecji dotyczy to przede wszystkim regionu Morza Bałtyckiego, w przypadku Finlandii – głównie Dalekiej Północy. Władze obu państw wiedzą, że mimo formalnego bezaliansowego statusu i braku członkostwa w NATO ich odwołanie się do neutralności w czasie kryzysu lub konfliktu w Europie Północnej nie będzie respektowane przez Rosję. Moskwa postrzega Szwecję i Fin-

landię jako integralną część Zachodu i nieformalną część Sojuszu Północnoatlantyckiego. Oba państwa są członkami UE i obowiązuje je „klauzula wzajemnej pomocy i wsparcia” (art. 42.7 TUE), ponadto od lat rozwijają współpracę z NATO.

W związku z coraz bardziej agresywną polityką Rosji (interwencja na Ukrainie i w Syrii, wzrost aktywności wojskowej w regionie nordycko-bałtyckim z agresywnymi scenariuszami ćwiczeń symulującymi atak na Szwecję i Finlandię) w Sztokholmie i Helsinkach dokonują się przewartościowania polityk bezpieczeństwa i obrony oraz formatów współpracy wojskowej. Po okresie promowania nordyckiej kooperacji wojskowej (NORDEFKO) obecnie priorytetem staje się zacieśnianie szwedzko-fińskiej współpracy

obronnej¹. Choć szwedzka i fińska akcesja do NATO długofalowo znacznie podniosłaby poziom bezpieczeństwa regionalnego, wyznaczając jasne granice pomiędzy Rosją a Sojuszem w regionie nordycko-bałtyckim (przy krótkoterminowej negatywnej reakcji Kremla), nie należy się spodziewać w najbliższych kilku latach starań o członkostwo ze strony Szwecji i Finlandii.

USA stają się dla Szwecji i Finlandii priorytetowym partnerem w rozwijaniu współpracy obronnej.

W obu krajach nie ma obecnie wystarczającego poparcia politycznego i społecznego dla takiego kroku. W szwedzkiej umowie koalicyjnej na lata 2014–2018 rządzący obecnie socjaldemokraci i zieloni zapisali, że Szwecja nie będzie się starać o przyjęcie do Sojuszu. Generalnie jednak w elitach politycznych i społeczeństwie nastąpił wzrost poparcia dla przystąpienia do NATO – w przypadku dalszych prowokacyjnych działań ze strony Rosji w regionie nie jest wykluczone wypracowanie nowego konsensusu polityczno-społecznego za akcesją. Z kolei Finlandia od lat jest sceptycznie nastawiona do członkostwa w NATO (obecnie powstaje nowy raport MSZ dotyczący skutków akcesji, poprzedni opublikowano w 2007 roku). Obawia się agresywnych rosyjskich działań obliczonych na uniemożliwienie przystąpienia do NATO, przekształcenia w państwo frontowe Sojuszu (długość fińsko-rosyjskiej granicy wynosi ok. 1300 km) i nie chce zobowiązywać się do czynnej obrony państw bałtyckich. Ponadto rosyjskie interwencje w Gruzji i na Ukrainie nie przełożyły się na wzrost poparcia fińskiego społeczeństwa dla członkostwa w NATO.

¹ Związane jest to również ze zmianą priorytetów dotychczasowych nordyckich partnerów – Danii i Norwegii, które po 2014 roku postawiły przede wszystkim na zacieśnianie współpracy z sojusznikami w ramach NATO.

Mimo braku decyzji przystąpienia do NATO, Szwecja i Finlandia kontynuują zacieśnianie współpracy z Sojuszem, m.in. poprzez ćwiczenia, szkolenia, udział w natowskich Siłach Odpowiedzi oraz ratyfikację i implementację umowy Host Nation Support, stwarzającą polityczne i wojskowo-techniczne możliwości wykorzystania szwedzkiego i fińskiego terytorium lądowego, przestrzeni powietrznej i morskiej przez NATO. Jednocześnie oba państwa zauważają coraz większe różnice w postrzeganiu wyzwań i zagrożeń wśród państw członkowskich NATO, długość procesów decyzyjnych i wdrażania podjętych postanowień w Sojuszu oraz ograniczenia w wydatkach na obronność i w zdolnościach wojskowych europejskich sojuszników. Szwecja i Finlandia widzą więc w USA – mimo zmian w priorytetach amerykańskiej polityki bezpieczeństwa – siłę sprawczą i sojusznika zapewniającego największy wkład we wzmocnienie obecności NATO na wschodniej flance oraz realnego gwaranta bezpieczeństwa w regionie i w Europie. Przy zamkniętej ze względów wewnątrzpolitycznych opcji członkostwa w NATO, USA stają się więc dla Sztokholmu i Helsinek priorytetowym partnerem w rozwijaniu współpracy obronnej.

Z perspektywy amerykańskiej Szwecja i Finlandia są przedłużeniem północno-wschodniej flanki NATO. Zwiększenie obecności wojskowej USA w tych państwach ma być sygnałem dla Rosji, że próby wykorzystania szwedzkiego i fińskiego terytorium w agresywnych działaniach w regionie nordycko-bałtyckim napotkają amerykańską reakcję. Od 2015 roku USA intensyfikują współpracę głównie sił powietrznych i marynarki wojennej ze Szwecją i Finlandią. USA stawiają przy tym na maksymalne wykorzystanie dotychczasowych formatów wielostronnych ćwiczeń wojskowych w regionie nordycko-bałtyckim: m.in. prowadzonych pod amerykańskim dowództwem (BALTOPS, Saber Strike), natowskich (BRTE) i nordyckich (Arctic Challenge, Cold Response). Rozwijane są jednak również formaty ćwiczeń dwu- i trójstronnych (FSTE,

Arrow16) z wykorzystaniem amerykańskich jednostek ćwiczących w państwach bałtyckich. Skala współpracy USA ze Szwecją i Finlandią jest wprawdzie o wiele mniejsza niż z państwami członkowskimi NATO z regionu nordycko-bałtyckiego (z Norwegią, państwami bałtyckimi i Polską). Jednak rozszerzanie dwu- i trójstronnej kooperacji wojskowej z USA stanowi przełom dla Szwecji, Finlandii i całego regionu.

Szwecja: coraz większa świadomość geopolitycznych realiów

Już w trakcie zimnej wojny neutralna Szwecja prowadziła politykę tajnej współpracy wojskowej z NATO/USA. Sztokholm widział, że szanse pozostania poza działaniami wojennymi w Europie są małe, a w przypadku wojny jedyną możliwością uniknięcia okupacji kraju przez ZSRR jest otrzymanie szybkiej pomocy od Zachodu. Publicznie jednak szwedzkie rządy socjaldemokratyczne często krytykowały politykę zagraniczną i bezpieczeństwa USA. W związku z tym antyamerykańskie resentymy utrzymywały się w Szwecji długo po zakończeniu zimnej wojny i zostały wzmocnione przez ostro krytykowaną amerykańską interwencję w Iraku w 2003 roku. Dopiero rząd centroprawicowej koalicji Alliansen premiera Fredrika Reinfeldta (2006–2013) obrał kurs na zwiększenie współpracy z NATO i USA (ćwiczenia i szkolenia oraz udział w operacjach w Afganistanie, Libii).

Wobec agresywnej i rewizjonistycznej polityki Rosji (wojny w Gruzji i na Ukrainie) Sztokholm coraz bardziej zdaje sobie sprawę, że region nordycko-bałtycki może stać się areną konfrontacji Zachodu z Rosją. Mając na uwadze zmniejszenie własnego potencjału obronnego w ostatnim dwudziestolecu oraz brak politycznej i społecznej zgody na członkostwo w NATO, prawie wszystkie partie w Szwecji popierają zacieśnianie współpracy z USA (przy marginalnych głosach sprzeciwu ze strony środowisk związanych z ruchami na rzecz pokoju). W 2015 roku mniejszościowy rząd socjaldemokratów i zielo-

nych premiera Stefana Löfvena w porozumieniu z konserwatywną opozycją uzgodnił nową strategię bezpieczeństwa Szwecji na lata 2016–2020, zatwierdzoną przez parlament. Zgodnie z jej zapisami z perspektywy Sztokholmu transatlantycka współpraca jest kluczowa dla zapewnienia bezpieczeństwa europejskiego, a z państw zachodnich tylko USA mają wystarczające zdolności do prowadzenia operacji wobec przeciwnika posiadającego duże konwencjonalne siły zbrojne². Współpraca ze Stanami Zjednoczonymi ma stać się priorytetem dla szwedzkich sił zbrojnych w latach 2016–2020 w zakresie zwiększania interoperacyjności, ćwiczeń i szkoleń, współpracy technicznej i operacji zagranicznych³. Rola bilateralnej współpracy z USA w polityce bezpieczeństwa Szwecji będzie więc rosła, jeśli szwedzkie elity polityczne nie osiągną porozumienia w sprawie członkostwa w NATO po 2018 roku.

Współpraca z USA ma być priorytetem szwedzkich sił zbrojnych w latach 2016–2020 w zakresie zwiększania interoperacyjności, ćwiczeń i szkoleń, współpracy technicznej oraz operacji zagranicznych.

Intensyfikacja współpracy wojskowej USA–Szwecja następuje już od 2015 roku. Wówczas szwedzkie siły powietrzne prowadziły pierwsze tego rodzaju ćwiczenia z amerykańskimi myśliwcami F-16 nad Morzem Bałtyckim (w ramach fińsko-szwedzkich ćwiczeń FSTE), a siły powietrzne USA miały duży wkład w szwedzko-norwesko-fińskie ćwiczenia ACE 2015 na

² Rząd Szwecji, Regeringens proposition 2014/15:109, Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020, 23.04.2015, s. 26-28, <http://www.regeringen.se/contentassets/266e64ec3a254a6087ebe9e413806819/proposition-201415109-forsvarspolitisk-inriktning--sve-riges-forsvar-2016-2020>

³ Szwedzkie Siły Zbrojne, Försvarsmaktens Årsredovisning 2015, 16.02.2016, s. 34, <http://www.forsvarsmakten.se/siteassets/4-om-myndigheten/dokumentfiler/arsredovisningar/arsredovisning-2015/160122-003-forsvarsmaktens-arsredovisning-2015-huvuddokument.pdf>

Dalekiej Północy. Jednym z symbolicznych elementów organizowanego corocznie przez dowództwo sił morskich USA w Europie i Afryce wielonarodowych ćwiczeń BALTOPS 2015 był pierwszy tego typu desant piechoty morskiej (m.in. USA i Wielkiej Brytanii) na południowo-zachodnim wybrzeżu Szwecji. W ćwiczeniach Cold Response (luty–marzec 2016) w Norwegii batalion amerykańskiej piechoty został podporządkowany szwedzkiemu dowództwu brygady wielonarodowej. Od 2016 roku szwedzkie siły zbrojne mają utrzymywać regularne rozmowy sztabowe z Dowództwem Europejskim USA (USEUCOM). Zgodnie z zapowiedziami dowódcy wojsk lądowych USA w Europie, gen. Bena Hodgesa, USA zamierzają również rozpocząć ćwiczenia wojskowe, których elementem byłby transport drogą morską amerykańskiego sprzętu wojskowego z europejskich baz do Szwecji, w tym m.in. systemów obrony powietrznej Patriot⁴.

Finlandia: przełamywanie zimnowojennego tabu

Po zakończeniu zimnej wojny Finlandia odrzuciła polityczne i militarne ograniczenia narzucone jej po drugiej wojnie światowej, zerwała z zależnością od Moskwy i obrała kierunek na integrację z Zachodem (akcesja do UE, ale nie do NATO). Elementem reorientacji polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Finlandii było dążenie do zbliżenia z USA. Ważna w tym kontekście była decyzja polityczna z 1992 roku o zakupie 62 amerykańskich myśliwców F-18 Hornet, która przełożyła się na trwającą do dziś fińsko-amerykańską współpracę w zakresie szkolenia pilotów, ćwiczeń oraz modernizacji maszyn (np. zakup ok. 70 amerykańskich pocisków dalekiego zasięgu powietrze–ziemia JASSM w 2012 roku). Ponadto fińskie siły zbrojne zwiększały interoperacyjność z siłami amerykańskimi

⁴ Eksklusiv intervju: USA vill flytta krigsmateriel till Sverige, TV4 Nyheterna, 07.03.2016, <http://www.tv4.se/nyheterna/klipp/eksklusiv-intervju-usa-vill-flytta-krigsmateriel-till-sverige-3294412>

głównie w ramach wielostronnych regionalnych ćwiczeń natowskiego programu Partnerstwa dla Pokoju. Współpraca z USA nie była jednak eksponowana wobec własnej opinii publicznej ze względu na silne tradycje neutralności i niechęć do zadrażniania stosunków z Rosją.

W sytuacji długotrwałego utrzymywania się napięcia w stosunkach z Rosją prawdopodobny jest dalszy wzrost znaczenia USA w fińskiej polityce bezpieczeństwa, co może prowadzić do nieformalnego sojuszu.

Z perspektywy centroprawicowego rządu premiera Juhy Sipilä (Partia Centrum, Partia Finów i Partia Koalicji Narodowej) USA odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa obszaru nordycko-bałtyckiego, dysponując nie tylko niezbędnym potencjałem militarnym, lecz także wolą powstrzymywania ewentualnych agresywnych działań Rosji. Jednak dalsze pogłębianie dwustronnej współpracy wojskowej z USA budzi polityczne kontrowersje i nie jest przedmiotem politycznego konsensu jak w przypadku Szwecji. Zarówno wśród części elit politycznych, jak i w społeczeństwie nadal silne jest wywodzące się z zimnej wojny przekonanie o korzyściach z pozostawania poza rywalizacją mocarstw, mimo zmiany sytuacji geopolitycznej po rozszerzeniu NATO o państwa bałtyckie. Prowadzone przez rządzącą koalicję zwiększanie współpracy wojskowej z USA jest popierane przez opozycyjną Szwedzką Partię Ludową i częściowo Zielonych, podczas gdy Socjaldemokracja i Sojusz Lewicy pozostają sceptyczne, obawiając się prowokowania Rosji i odejścia od polityki bezaliansowości przez obecny rząd⁵.

⁵ Eeva Palojärvi, Kiistelty Rissalan lentoharjoitus sai alkunsa Yhdysvaltain aloitteesta, *Helsingin Sanomat*, 12.02.2016, <http://www.hs.fi/politiikka/a1455256886428>; Juha-Pekka Tikka, Hävittäjien vierailu yhtä dramaattista kuin roska-auton käynti takapihalla, *Verkkouutiset*, 11.02.2016, <http://www.verkkouutiset.fi/kotimaa/laivue%20haglund-46613>

W sytuacji długotrwałego utrzymywania się napięć w stosunkach z Rosją prawdopodobny jest dalszy wzrost znaczenia USA w fińskiej polityce bezpieczeństwa, co może nawet przybrać postać nieformalnego sojuszu, jako że członkostwo Finlandii w NATO z wyżej wymienionych względów jest mało realne.

Zacieśnianie fińsko-amerykańskiej współpracy wojskowej obejmuje przede wszystkim zwiększenie skali wspólnych ćwiczeń w Finlandii, co będzie szczególnie widoczne w 2016 roku. W maju w ramach amerykańskiej operacji Atlantic Resolve, mającej na celu wzmocnienie wschodniej flanki NATO, w Rissala (ok. 200 km od granicy z Rosją) odbędą się duże jak na Finlandię ćwiczenia amerykańskich i fińskich sił powietrznych (angażujące 6–8 myśliwców F-15C Gwardii Narodowej) z ewentualnym udziałem innych partnerów nordyckich. Równolegle zaplanowany jest udział amerykańskiej kompanii piechoty zmechanizowanej (z ok. 20 transporterami opancerzonymi Stryker) w fińskich ćwiczeniach wojsk lądowych Arrow16 w zachodniej części kraju (będą to pierwsze tego typu fińsko-amerykańskie ćwiczenia). Częścią zaś czerwcowych wielostronnych ćwiczeń BALTOPS 2016 będzie desant amerykańskiej

piechoty morskiej na południowo-zachodnim wybrzeżu Finlandii⁶. Pogłębianie współpracy następuje również w obszarze modernizacji sił zbrojnych (zakup zestawów Stinger i precyzyjnej amunicji artyleryjskiej, integracja bomb JADM, JSOW i pocisków JASSM z F-18 Hornet) oraz intensyfikacji kontaktów na poziomie wojskowym i politycznym. Dodatkowo Finlandia deklaruje gotowość dalszego wspierania USA w operacjach zagranicznych, mimo planowanej przez rząd redukcji międzynarodowego zaangażowania fińskich sił zbrojnych. Zapowiedziano już zwiększenie do 100 żołnierzy fińskiej misji szkoleniowej w Iraku w ramach koalicji międzynarodowej pod egidą USA (obecnie 50 instruktorów)⁷.

⁶ Pekka Tiinanen, USA:n sotilaita Suomeen kolmeen harjoitukseen, *Ilta-lehti*, 18.02.2016, http://www.iltalehti.fi/uutiset/2016021821138187_uu.shtml; Kohuttu harjoitus yhdysvaltalaisen kanssa täysin ensimmäinen - "nyt testataan kyvykkyyttä", *Ilta-lehti*, 26.02.2016, http://www.iltalehti.fi/uutiset/2016022621180984_uu.shtml

⁷ Ministerstwo Obrony Finlandii, Puolustusministeri Niinistö: Irakin koulutusoperaatioon osallistuminen kehittää puolustusvoimien suorituskykyä, 09.03.2016, http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/puolustusministeri-niinisto-irakin-koulutusoperaatioon-osallistuminen-kehittaa-puolustusvoimien-suorituskykyja

Najważniejsze dwu-, trój- i wielostronne ćwiczenia z udziałem Szwecji, Finlandii i USA w regionie nordycko-bałtyckim (w latach 2015–2016)

Ćwiczenia pod amerykańskim dowództwem

BALTOPS: W czerwcu 2015 roku Szwecja i Finlandia uczestniczyły w wielonarodowych ćwiczeniach marynarek wojennych BALTOPS organizowanych przez dowództwo sił morskich USA w Europie i Afryce (NAVFOREUR) w regionie Morza Bałtyckiego. Szwecja wysłała 300 żołnierzy, korwetę rakietową typu Sztokholm i 8 myśliwców JAS Gripen, a Finlandia 180 żołnierzy i stawiacz min. USA zaangażowały 670 żołnierzy, 3 okręty (desantowy, krążownik rakietowy i niszczyciel rakietowy), śmigłowce morskie i bombowce B-52. Scenariusz ćwiczeń zakładał przeprowadzenie połączonej operacji morsko-lądowej w regionie Morza Bałtyckiego ze wsparciem sił powietrznych. Amerykańskie bombowce B-52 przeprowadziły symulację zaminowania szwedzkiego wybrzeża. M.in. żołnierze piechoty morskiej USA, Wielkiej Brytanii, Szwecji i Finlandii ćwiczyli desant morski na szwedzkim wybrzeżu. Z kolei w elemencie ćwiczeń BALTOPS 2016 będzie m.in. desant amerykańskiej piechoty morskiej na południowo-zachodnim wybrzeżu Finlandii (półwysep Hanko).

SABER STRIKE: W czerwcowych ćwiczeniach wojsk lądowych Saber Strike 2015 (w Polsce i państwach bałtyckich) prowadzonych przez dowództwo sił lądowych USA w Europie (USAREUR) fińska kompania (ok. 100 żołnierzy z samobieżnymi moździerzami AMOS) ćwiczyła razem z kompaniami z USA, Wielkiej Brytanii, Norwegii oraz batalionem bałtyckim na terytorium Łotwy. Scenariusz ćwiczeń zakładał przeprowadzenie międzynarodowej lądowej operacji obronnej (współpraca wojsk pancernych, wsparcie piechoty z powietrza, desant powietrzny, dowodzenie na poziomie brygady i batalionu, odzyskiwanie kontroli nad infrastrukturą krytyczną).

Ćwiczenia natowskie

BRTE: W 2015 roku USA, Szwecja i Finlandia brały udział w kolejnych edycjach (w sumie trzy w 2015 roku) ćwiczeń Baltic Region Training Event (BRTE) organizowanych przez NATO w międzynarodowej przestrzeni powietrznej nad Morzem Bałtyckim i przestrzeni powietrznej państw bałtyckich. Szwecja i Finlandia angażowały najczęściej po 2 myśliwce, a USA – cysternę powietrzną. Scenariusze ćwiczeń zakładały m.in. lądowanie w bazach na terytorium państw bałtyckich, przechwytywanie, działania SAR (poszukiwawczo-ratownicze), wsparcie powietrzne dla działań piechoty, tankowanie w powietrzu.

Ćwiczenia nordyckie

Arctic Challenge: Na przełomie maja i czerwca 2015 roku odbywały się nordyckie ćwiczenia Arctic Challenge 2015 (organizator Norwegia), przeprowadzone w przestrzeni powietrznej na północy Norwegii, Szwecji i Finlandii. Wzięło w nich udział 115 samolotów i 4 tys. żołnierzy z 9 państw.

USA wystawiły 12 F-16 (baza w szwedzkim Kallax), Szwecja 18 JAS 39 (bazy w Kallax i fińskim Rovaniemi), a Finlandia 16 F-18 Hornet (Rovaniemi). Scenariusz ćwiczeń zakładał przeprowadzenie m.in. zwalczania systemu obrony powietrznej przeciwnika (niszczenie celów naziemnych, w przypadku Finlandii symulowane), lotów na niskim pułapie i tankowania w powietrzu.

Cold Response: W lutym i marcu 2016 roku w Norwegii odbyły się ćwiczenia Cold Response 2016, w których wzięło udział 15 tys. żołnierzy z 13 państw, w tym z USA 3 tys., Szwecji 2 tys. i Finlandii 430. Były to ćwiczenia sił połączonych (wojska lądowe, siły powietrzne i marynarka wojenna). USA wykorzystywały m.in. sprzęt magazynowany w Norwegii (czołgi, artylerię), bombowiec B-52 i okręt desantowy. Finlandia wysłała batalion piechoty zmechanizowanej (z m.in. moździerzami samobieżnymi AMOS i transporterami opancerzonymi XA-360), któremu podporządkowano po kompanii ze Szwecji i Norwegii (całość w ramach wielonarodowej brygady pod szwedzkim dowództwem). Scenariusz ćwiczeń zakładał prowadzenie legitymizowanej przez RB ONZ operacji odzyskiwania zdobytych przez przeciwnika terenów w warunkach arktycznych.

Dwu- i trójstronne ćwiczenia z udziałem Szwecji, Finlandii i USA

FSTE: W 2015 roku Szwecja i Finlandia rozpoczęły pierwsze z serii ćwiczeń z siłami powietrznymi państw NATO, czasowo obecnymi w państwach bałtyckich (Finland-Sweden Training Event, FSTE). Odbywają się one w szwedzkiej, fińskiej i międzynarodowej przestrzeni powietrznej nad Bałtykiem. Pierwsze tego typu ćwiczenia Szwedzi i Finowie przeprowadzili pod koniec marca 2015 roku z USA (4 fińskie myśliwce F-18 Hornet, 8 szwedzkich myśliwców JAS 39 Gripen, kilka amerykańskich myśliwców F-16).

W 2015 roku miały miejsce dwa dwustronne ćwiczenia sił powietrznych Finlandii i USA. Na przełomie sierpnia i września 2015 roku wspólne ćwiczenia Combined Flight Training Event (CFTE) przeprowadziły 2 myśliwce F-18 Hornet i 2 amerykańskie samoloty A-10 (startujące z estońskiej bazy Ämari). Ćwiczenia odbywały się w międzynarodowej i fińskiej przestrzeni powietrznej (południowa część kraju). We wrześniu 2015 roku zorganizowano w północnej części kraju ćwiczenia sił Finlandii i USA, podczas których sprawdzano umiejętności tankowania w powietrzu (ok. 20 F-18 Hornet i amerykański samolot cysterna; air-to-air refueling training).

REDAKCJA MERYTORYCZNA: Mateusz Gniazdowski,
REDAKCJA: Katarzyna Kazimierska, Anna Łabuszewska
SKŁAD: Bohdan Wędrychowski

Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia
ul. Koszykowa 6a, 00-564 Warszawa
tel.: +48 | 22 | 525 80 00,
fax: +48 | 22 | 525 80 40

**Opinie wyrażone przez autorów analiz nie przedstawiają
oficjalnego stanowiska władz RP**

Zapraszamy na naszą stronę: www.osw.waw.pl